СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ТРАВНЯ 1948. No. 109. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 12, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЗАЛІЗНИЦІ ПІД ТИМЧАСОВОЮ УПРАВОЮ ВІЙСЬКОВОЇ ВЛАДИ

Вашингтон, 11 травня. — За звідомленнями по радіо залізничий рух на всій території Злучених Держав не зазнав жадної перерви, хоч три залізничі братства наперед заповіли вибух загального страйку на залізницях в 6 годині ранку, у вівторок 11 травня. Це сталося тому, що страйковий комітет телеграфічно відкликав страйк в год. 10.20 вночі в понеділок 10 травня після того, як в год. 8 ввечір федеральний суддя Т. Алан Голдсборо видав заборону вийти на страйк службовикам і робітникам і зробив залізничі братства відповідальними за виконання судового наказу. Суддя видав рішення на домагання уряду, щоб добитися послуху для зарядження президента, який ще в понеділок пополудні перебрав залізниці під управу федерального уряду й передав їх під нагляд військової влади.

Президент Труман рішився на такий крок тоді, коли стало очевидним, що на конференції в Білому Домі не прийде до згоди між представниками юнії і підприємців. У проклямації президента, виданої з цього приводу, сказано, що таке зарядження зроблено з огляду на добро громадян і огляду на відгомін, який повстав би закордоном, коли б так прийшло до вибуху страйку. Заборона страйку є лише тимчасова і вона обовязує лише до 19 травня, коли то залізничі братства зголосять перед федеральним судом причини, чому вони викликають страйк. Після переслухання юній і федерального уряду суддя видасть нове рішення. У міжчасі будуть іти дальші переговори в справі підвищення платні.

ПЕРЕВОДЯТЬ ПРИВАТНЕ ГОЛОСУВАННЯ НАД БИЛОМ ДЛЯ ДОПУЩЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ.

Вашингтон. — Керівний комітет републиканської більшости в палаті репрезентантів хоче впевнитися, чи законопроєкт для допущення 200,000 нових імігрантів має за собою більшість конгресменів і тому переводить приватною дорогою допити, хто з конгресменів підтримує бил. Коли більшість заявиться за законопроєкт, тоді спікер Мартин піддасть його під голосування в палаті ще біжучого тижня. Обережність потрібна тому, що відкинення билу може викликати некорисне враження закордоном. У сенаті теж є того переконання, що законопроєкт піде під голосування ще біжучого тижня, хоч сенатський проєкт передбачує допущення лише 100,000 скитальників.

ЗАКОНОПРОЄКТ ДЛЯ РЕЄСТРАЦІЇ ЧУЖИНЦІВ ПЕРЕЙШОВ У СЕНАТІ.

Вашингтон. — Сенат ухвалив і переслав до палати репрезентантів законопроєкт у справі реєстрації чужинців, які живуть у Злучених Державах. Бил вимагає реєстрації двічі на рік і накладає кару $200 за невиконання обовязку. Полегшу дістануть ті чужинці, які служили в американській Армії під час другої війни. Бил передбачує цілковиту заборону вступу в Америку таким імігрантам, яких департамент справедливости вважатиме небезпечними. Небажані чужинці, які вже перебувають в Злучених Державах, можуть бути депортовані в більшій кількості, ніж це було дотепер. Чужинці, які подружилися з американськими дівчатами перед 1 січня 1948 р. будуть мати право приїхати до Америки поза квоту.

ПІВДЕННІ СТЕЙТИ ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ОКРЕМУ ДЕМОКРАТИЧНУ КОНВЕНЦІЮ.

Джексон, у стейті Мисипі.— Демократи, які обстоюють право стейтів, а які вважають за замах на стейтову автономію проєкт президента Трумана для зрівнання громадянських прав і усунення різниці рас, ухвалили скликати свою окрему конвенцію на день 17 липня, якщо б Краєва Демократична Конвенція номінувала Трумана кандидатом на президента, або якщо б ухвалила прийняти до партійної програми проєкт Трумана. Конвенція мала б відбутися в БирминГгем, у стейті Алабама. Зібрання для скликання окремої конвенції відбулося при участі 3,500 осіб, одначе під час голосування над прийняттям резолюції на салі було приявних біля 150 осіб з огля[illegible] спеку, яка пану[illegible].

МОРЕЙ ГОСТРО ОСУДЖУЄ КОМУНІСТІВ, НАЗИВАЄ ПІРАТАМИ ПІДПРИЄМЦІВ.

Атлантик Сиτі.—Филип Морей, предсідник Конгресу Індустріяльних Організацій, гострими словами натаврував затії комуністів в своїй організації і сказав, що в ній нема місця для спротиву проти Програми Видужання Европи. Ще з більшим завзяттям натаврував створення в Америці третьої політичної партії для вибору Генрія Волеса, а найгостріше заатакував великі підприємства, які змагають до заведення приватної монополії. Він назвав таких монополістів „лакомими, себелюбними піратами, які хочуть створити диктатуру, все одно, чи вона буде комуністична чи фашистівська". Цю промову виголосив Морей на відкритті конвенції кравецьких робітників. Він обстоював підтримку для Комітету Політичної Акції, який існує при КІО. Предсідник юнії, Джейкоб С. Потофскі, виголосив лагіднішу промову проти третьої партії, ніж Морей.

ЛУЇС ДОМАГАЄТЬСЯ НОВОГО КОНТРАКТУ ДЛЯ ВУГЛЕКОПІВ.

Вашингтон. — Предсідник майнерської юнії, Джан Л. Луїс, оприлюднив, що він домагатиметься нового контракту для 80,000 шахтярів твердого вугілля. Щоб це домагання підтримати силою, він виповів теперішній контракт між підприємцями й майнерами 60 днів наперед, як цього вимагає робітничий закон. Контракт кінчиться з днем 10 липня.

Конгрес для підтримки організації західної Европи

Вашингтон. — 10. травня. — Провідники конгресу покінчили вже приватні розмови в справі забезпеки для західно-европейських держав і рішили ухвалити резолюцію в цій справі. Резолюцію має зголосити сен. Артур Г. Ванденберг, голова комісії закордонних справ. У резолюції має міститися заява, що конгрес витає створення Західного Союзу, складеного з Англії, Франції і країн Бенелюксу; надіється ще більшого затіснення цього союзу і створення одної мілітарної команди для оборони західної Европи; пропонує урядові Злучених Держав простудіювати, на скільки Америка може дати військову допомогу, попри економічну допомогу західній Европі; домагається, щоб зробити все можливе для скріплення Обєднаних Держав, а особливо поробити старання для скасування вета в цій організації. Резолюція має дати вимовне свідоцтво, що Злучені Держави інтересуються як найщиріще західною Европою, одначе не приступають до акції для створення з нею одного союзу.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ УХВАЛЕННЯ ФОНДІВ ДЛЯ ЧУЖИННОЇ ДОПОМОГИ

Вашингтон. — Президент Труман формально зажадав від конгресу ухвалення $818,000,,000 на допомогу Китаєві, Греції, Туреччині і Тріестові. Конгрес уже давніше ухвалив потребу такої допомоги, одначе ще не виасигнував грошей. Найбільша частина домаганих фондів, бо $463,000,000 має піти на господарські й військові цілі Китаю, а $272,000,000 має піти на військові цілі Греції й Туреччини. Із грошей, призначених для Китаю, $125,000,000 має бути призначених на закупно военного виряду з засобів, які залишилися по другій війні на островах Пацифіку.

ДОГОВІР В СПРАВІ БАГАТСТВ В БАСЕЙНІ АМАЗОНКИ

Ікітос, в республиці Перу, 10 травня. — Представники десяти країн підписали дві умови для використання природних багатств, які находяться в басейні ріки Амазонки. Договори покликують до життя Міжнародний Інститут для Амазонських Лісів. До головного договору додана умова, як придбати фонди на діяння Інституту. Оці договори це вислід Амазонської Конференції, яка відбувалася тут під опікою Обєднаних Держав від 1 травня. У договорі сказано, що негайно має бути розпочата праця для провірки природних багатств, які находяться над водним ділом ріки Амазонки і як ці багатства можуть бути використані для цілого світу. Самий Інститут перебере на себе працю, коли договори будуть ратифіковані інтересованими державами. До цих держав належать: Болівія, Бразилія, Кольомбія, Еквадор, Перу, Венесуеля, а з поза-американських країн: Франція, Великобританія й Голяндія. Европейські країни брали участь в конференції тому, що вони мають свої колонії в Гіяні. Злучені Держави мали лише посередньо свого репрезентанта в особі делегата Освітньо-Культурної Секції Обєднаних Держав.

ПО ВИБОРАХ В РЕСПУБЛІЦІ ПАНАМІ

Місто Панама. — Президентські вибори в республиці Панамі відбулися в неділю 9 травня, одначе ще досі не переведено обчислення голосів. Це потриває з тиждень. На підставі обрахунку партій, які поставили кандидатів на президента, виходить, що найбільше число голосів дістав Домінго Діяз Аросемена, кандидат двох злучених партій, а це Ліберальної і Союзної. Посадником міста Панами вибраний кандидат правдивої Революційної Партії.

ВІДБУЛИСЯ ВИБОРИ В КОРЕЇ НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА КОМУНІСТИЧНИЙ ТЕРОР, ГОЛОСУВАЛО 85%.

Сеул, Корея, 11. травня. — Вчора в американській зоні південної Кореї відбулися під наглядом окремої Комісії О.Д. перші в цій країні демократичні вибори. Не зважаючи на всю підривну роботу Совєтів та масовий терор комуністичної п'ятої колони проти виборів, до виборчих урн пішла понад 85% з усіх 8,000,000 уповноважнених до голосування. Жертвою комуністичного терору в день виборів впало 38 осіб, що їх вбито. Представники ООД висловили своє вдоволля перебігом виборів, підкреслюючи, що це не були звичайні вибори політичних представників, але голосування за незалежність країни.

Закінчено конференцію европейських федералістів

УХВАЛЕНО СТВОРИТИ „ЕВРОПЕЙСЬКУ ДОРАДЧУ АСАМБЛЕЮ".

Гага, Голандія, 11. травня. — Конгрес европейських федералістів, що має на меті довести до створення федерації европейських держав як єдиний засіб до трівкого миру, закінчив тут вчора свою першу конференцію після чотирьох днів інтензивних нарад. Нарадами проводив та був їх „рушійною силою" Винстон Чорчил. Обговоривши всі можливості та всі за і проти федерації, на закінчення конференції ухвалено резолюцію, на підставі якої неофіціяльні представники поодиноких країн, що взяли участь в конференції, повинні домагатися від своїх урядів іменувати офіціяльних представників, що створили б „Европейську Дорадчу Асамблею", завданням якої мало б бути основне обмірковування проблеми федерації та її поступове здійснювання. З виступів поодиноких бесідників, які з кінцевого слова Чорчила виходить, що учасники конгресу ясно здавали собі справу з труднощів, які ще доведеться перемогти, заки можна буде здійснити ідею федерації та створити своєрідну европейську наддержаву коштом деяких уступок зі суверенности поодиноких країн. Проте, вони вірять, що ця ідея найде вкінці належне зрозуміння в усіх тих, що бажають мира і творчої праці. Завданням „Европейської Дорадчої Асамблеї" було б: 1. Бути виразником европейської публичної опінії; 2. Дораджувати в справах безпосередніх практичних заходів для здійснення необхідного господарського і політичного об'єднання Европи; 3. Провірити юридичні та конституційні пов'язання, які випливали б зі створення такого об'єднання чи федерації та їх економічні і соціяльні наслідки; 4. Приготовити необхідні пляни. В конференції, як виявляється, взяли участь неофіціяльні представники 26 европейських держав.

ЧОРЧИЛ В НОРВЕГІЇ.

Осльо, Норвегія, 11. травня. — Столиця Норвегії приготовляється до урочистого прийняття колишнього прем'єра Англії, Винстона Чорчила, що має приїхати тут сьогодні прямо з очолюваної ним конференції европейських федералістів в Газі.

В ПАЛЕСТИНІ БЕЗ ЗМІН.

Єрусалим, 11. травня. — З наближенням дня 15-го травня, в якому має закінчитися в Палестині британський мандат, проблема цеї країни продовжує бути центром світової уваги. Жодних змін в положенні не зайшло. ООД приготовляє плян тимчасового режиму, араби і жиди бються, а всупереч зусиллям Америки здержати їх хвилево від проголошення жидівської суверенности в Палестині, вони це таки зроблять і докладуть усіх зусиль, щоб цю суверенність теж практично здійснити. Араби заявляють те саме зі свого боку.

ПІДОЗРІЛІ ПОГОЛОСКИ В СПРАВІ БЕНЕША.

Прага, 11. травня. — Від часу большевицького перевороту в Чехословаччині, тут щораз частіше кружляють всілякі підозрілі поголоски про президента Бенеша. Серед загалу існує переконання, що Бенеш формально зрезигнував, але большевики не подають цього до відома, використовуючи авторитет Бенеша для закріплення своєї терористичної „народної демократії". В останньому в Празі поширено вістку, що Бенеш хворий і в найближчій будучності не передбачується жодних його публичних виступів.

ҐВАТЕМАЛЯ ПРИЙМЕ 50,000 СКИТАЛЬНИКІВ.

Женева, 11. травня. — Уряд Ґватемалі запропонував вчора Підготовчій Комісії Міжнародної Організації для Збігців (IPO) проєкт переселення до цеї країни 50,000 европейських скитальників для колонізації невикористаних ще терен. Проте, представники добровільних допомогових організацій в IPO, познайомившись з ґватемальським проєктом, схарактеризували його як „невільничу систему" та „найбільш безпощадною експлуатацію втікачів, яку досі публично видвигнено".

ЩЕ ОДНА СПРОБА МИРНОГО НАЛАДНАННЯ АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКИХ СТОСУНКІВ

СОВЄТИ ПРИЙНЯЛИ АМЕРИКАНСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ ПЕРЕГОВОРІВ В СПРАВІ РОЗБІЖНОСТЕЙ.

Лондон, 11 травня. — Сьогодні вранці московська радіовисильня передала відповідь совєтського міністра закордонних справ, В. Молотова, на ноту американського амбасадора в Москві, ген. Волтера Ведел Смита, в справі переговорів для мирного полагодження совєтсько-американських політичних суперечностей, що їх загально вважається за можливу причину третьої світової війни. Американський амбасадор в своїй ноті підкреслює що в Америці зростає стурбовання американського народу совєтським становищем в міжнародних справах, зокрема совєтською ворожістю до Програми Европейської Відбудови. Проте, підкреслює амбасадор Смит, американці не втратили ще надії на можливість мирного полагодження всіх совєтсько-американських суперечностей, що досі мали такий негативний вплив на ціле політичне положення в світі. Ген. Смит виразно обвинувачує Совєти за це політичне напруження та стверджує, що американська міжнародна політика, всупереч всім совєтським сподіванням, залишиться тверда і незмінна, незалежно від внутрішньо-американських подій, як, наприклад, президентські вибори. У висновку амбасадор Смит стверджує, що Америка завжди залишає ще двері відкриті для дискусії та мирного полагодження всіх суперечностей.

Згідно з московською радіовисильнею, міністер Молотов прийняв в неділю амбасадора Смита та дав йому совєтську відповідь на його твердження і пропозиції. Молотов зі свого боку обвинувачує Америку за намагання політичного і військового оточення Совєтського Союзу, наводячи при цьому приклади, як американська інтервенція в Греції, сітка американських військових баз в цілому світі, західно-европейський військовий союз і т. п. Проте, Молотов у висновку заявив теж від імені совєтського уряду, що він завжди готов шукати мирного полагодження всіх суперечностей та виявив надії, що таке полагодження можливе.

ДАЛЬШІ НАМАГАННЯ СОВЄТІВ ВИКИНУТИ ЗАХІДНИХ СОЮЗНИКІВ З БЕРЛІНА.

Берлін, 11 травня. — В американських поінформованих колах вважають, що хвилеве відпруження в совєтсько-західних стосунках в Берліні є тільки дальшою фазою в намаганні Совєтів заставити західних союзників залишити це місто. Після практичної ліквідації Контрольної Ради, Совєти в останньому спричинили теж перервання нормальної роботи міської союзницької Командатури, ліквідуючи в той спосіб одну спільну союзницьку інституцію за другою. У висліді воно доведе до становища, що західні союзники фактично не матимуть що робити в Берліні. Проте, з американського боку підкреслюється, що західні союзники в жодному випадку і під жодним „компромісом" Берліна не залишать.

СФОРЦА ВІДМОВИВСЯ ВІД КАНДИДАТУРИ НА ПРЕЗИДЕНТА ІТАЛІЇ.

Рим, 11 травня. — Після того, як дотеперішній тимчасовий президент Італії, де Ніколя, відмовився дальше кандидувати на президента з огляду на вік і здоров'я, найповажнішим кандидатом був дотеперішній міністер закордонних справ, граф Карльо Сфорца, що теж виявилося в передвиборах протягом останніх двох днів. Проте, вчора Сфорца заявив, що він відкликає свою кандидатуру, з огляду на партійні розбіжності з правим крилом соціялістів. Тепер найповажнішим кандидатом на президента вважається ще незалежного предсідника сенату, Іваное Бононі.

ФРАНЦІЯ УРОЧИСТО ОБХОДИЛА ЗАПОЧАТКУВАННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ.

Париж, 11 травня. — Сьогодні французький нарід урочисто зустрічав початок діяння американської допомоги для цеї країни згідно з Пляном Маршала. Нагоду до цього дав приїзд першого корабля з американським збіжжям в рямках допомогової програми. Цю вістку подав французькому народові до відома премієр Шуман, заповідаючи, що завдяки Америці французи вже тепер матимуть забезпечений продовж цілого року свій палюх хліба. При цій нагоді виголошено цілий ряд промов, при чому з французького боку підкреслювано вдячність Америці та солідарність з її політикою, а збоку американського представника знову потверджено рішучість та відповідальність Америки, щоб вивести світ зі страшного лихоліття, в яке він попав внаслідок безсовісної дотеперішньої совєтської політики.

ПРОХАЮТЬ СПААКА ЗАЛИШИТИСЯ НА ЧОЛІ БЕЛЬГІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Брюсель, 11 травня. — Минулого тижня бельгійський уряд премієра Спаака пішов у відставку внаслідок непорозумінь щодо державної підтримки католицького шкільництва. Вчора соціялісти і католики, що досі творили коаліційний уряд, знову настоювали, щоби Спаак залишився дальше на чолі уряду.

МАСОВІ ЕКЗЕКУЦІЇ БОЛЬШЕВИКІВ В ГРЕЦІЇ Є ЗАКОННІ.

Лондон, 11 травня. — Масові екзекуції в Греції засуджених на смерть большевицьких злочинців були викликали деяке стурбування в Британії. На відповідну інтерпеляцію в Палаті Громад державний секретар МкНіл вчора заявив, що ця процедура грецького уряду вповні покривається зі законом і правом країни.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською частиною)		Monday's issue (the Ukrainian Weekly. English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y BRyant 9-0582

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346 JERSEY CITY 3 N. J

НЕМОЖЛИВЕ: КОМУНІЗМ І МИР

В попередній статті ми згадували за намагання Джана Долеса, політичного дорадника Республиканської Партії, зробити церкву проповідником миру з Росією та водночас відповідальною за евентуальну війну Злучених Держав з Совєтами. Цю війну, на його думку, можна оминути, коли Совєти вдоволяться тим, що мають, а ми будемо говорити тільки про мир, не згадуючи за війну. Тепер згадаємо, як висказується у справі миру з Совєтами Ернест Бевин, британський міністер закордонних справ.

Отже Бевин заявив тому кілька днів у британськім парляменті, що як довго існуватиме комуністична ідеологія, так довго не буде можливо замиритись з Совєтським Союзом. Завданням цеї ідеології не є замирення світу, а світова завеpуха, постійні неспокої, бунти. До того, казав далі Бевин, світ, який не є комуністичним, не дозволить нам на такі компроміси, які помагали б комуністам осягнути їхні цілі.

Думаємо, що Бевин куди краще визнається на большевицькій ідеології та політиці Кремля, ніж Долес, якого останні апізерські потягнення, хоч зроблені цілком певно в найкращому намірі, не свідчать добре про його знання совєтської дійсности. Він міг би повчитись у цій справі от хоч би від лейбористського посла Джана МекҐоверна, що по промові Бевина заявив, що коли Совєти не загарбали досі цілої Европи і не придоптали кожної людини, яка не годиться з комунізмом, то тільки тому, що бояться — атомової бомби. Та казав він далі, як би так Росія нині мала атомову бомбу, вона певно зробила б з неї вжиток та залякала нею цілий світ.

Немає сумніву, що так є, як це сказав в британськім парляменті посол МекҐоверн і тому говорити про мир з Совєтами в такий спосіб, як це робить Долес, є політичною наївністю. Говорення Долеса є тому небезпечне, бо він може стати на другий рік секретарем стейту. Нині він є в Республиканській партії дорадником у питаннях закордонної політики, але ця партія, яка нині має в конгресі більшість, на другий рік може мати у своїх руках теж й екзекутивну владу. На такі балачки треба звертати увагу, бо зачинається виборча кампанія на більші розміри, а теж укладаються політичні плятформи. Це пора, коли треба впливати на обидві головні партії, в цьому і на Республиканську, та вимагати від них ясного окреслення закордонної політики, зокрема, коли іде про відношення Злучених Держав до Совєтів та тих народів, які попали в московську неволю.

В Ню Иорк Таймс дав недавно американський історик, Ален Невинс, дуже добру характеристику комуністів та комуністичної ідеології. Комуністи ніколи не погодяться з ніякою більшістю. „Комуністичне панування, або руїна", така є комуністична доктрина, пише Невинс. Такими є комуністи в Америці, такими є вони у всіх інших країнах.

Як же ж нам у таких обставинах говорити про мир з Кремлем, центром, який здійснив, здійснює і далі буде здійсняти цю доктрину?

БАТЬКО СОЮЗ

На якій ділянці свого громадського життя американські українці й не зупиняли б своєї думки, якої проблеми й не розв'язували б, їх думка і увага наостанці завжди таки зупиниться на Українському Народному Союзі, на „Батькові Союзі", як це вже загально говориться. Це явище цілком природне, бо Батько-Союз є справді батьком цілого американсько - українського громадського життя і куди ж, як не до батька звертатись в усіх справах і потребах. Ясно, що наше громадське життя сьогодні вже зрізничковане, поділене на окремі ділянки, що їх ведуть окремі центральні інституції, як Конгресовий, Допомоговий та інші Комітети, але головною базою того життя та головним резервуаром наших громадських сил сьогодні, як і десять, двадцять чи сорок років тому залишається таки Український Народний Союз. Скільки то вже організацій американські українці творили, скільки комітетів і товариств? Багато з них існують ще досі, але теж багато перестали існувати, з більшим, чи меншим успіхом виконавши завдання, для якого були створені, теж переважно з ініціятиви та силами членства Батька - Союзу. Але сам Батько-Союз з кожним роком тільки кріпшає, бо і його завдання тільки збільшуються.

Розглядаючи Український Народний Союз власне з тої точки зору, як базу українського громадського життя в Америці та постійне джерело його сил, кожний мусить прийти до переконання, що збільшуючи нашу загальну громадську будівлю, нам насамперед треба ще більше скріпити її фундамент — Український Народний Союз. Бо дотеперішня громадська практика виказує, що тільки така організація як Батько-Союз в своїй побудові, у своїх формах та зі своїми цілями може запевнити нашій громаді постійний ріст на всіх поодиноких ділянках та творити для них відповідний баляне.

Розгляньмо ці справи тільки побіжно. Український Народний Союз не тільки на папері, але на ділі визнає українську духову, культурну, релігійну і т. д. — так сказати б — соборність в найширшому розумінні цього слова. В статуті Союзу сказано, що його членом може бути кожний чесний українець, без огляду на його особисті переконання. Демократ, соціяліст, націоналіст, республиканець і монархіст, католик і православний, робітник, фармер, бизнесмен чи науковець, чоловік, жінка і дитина, дослівно кожний чесний українець може стати рівноправним членом Союзу, вибирати його Головний Уряд і бути до нього вибраним, впливати на його роботу і самому її виконувати. Немає жодних меж ані обмежень для членства і праці в У. Н. Союзі для кожного чесного українця. Погляньте довкруги себе і побачите, що цю засаду здійснено в цілій ширині на практиці. Всі ці члени мають одне головне завдання — дбати про добро Батька-Союзу, бо це їх добро, це вони самі. Статут Союзу дає під цим оглядом найбільші можливості, не кажучи вже про особисті користі та привілеї, що прислуговують кожному членові. Отже, чи може бути краща, сильніша і певніша база теж для всіх інших ділянок нашого громадського життя, як нею є Український Народний Союз? Чи можливо об'єднати краще всі особисті і громадські справи, чи можливо створити ширшу основу для об'єднання, зрозуміння і співпраці поодиноких соціяльних, громадських, політичних чи релігійних груп? І у висновку: чи можна б створити кращі та сильніші підвалини для цілої нашої громадської будівлі, як їх творить Батько-Союз?

Відповідь для кожного ясна. Але як не можна створити іншої кращої та сильнішої бази, так можна скріпити і ще поліпшити існуючу Союзову базу. Це можна зробити головно дальшим скріпленням Союзових рядів новими свідомими та ідейними членами, як зі старої еміграції, так і молодої народженої в Америці української генерації, як і новоприбуваючої іміграції. Власне ці громадські міркування та журба про дальшу долю і дальший ріст нашої американсько-української громади в усіх її проявах були одною з головних причин, чому Головний Уряд Союзу проголосив кампанію за збільшення Союзу докищо до 50,000 членів в найкоротшому часі. Бо як буде збільшуватись і кріпшати Батько-Союз, тоді буде ще краще розвиватись і процвітати наше загальне громадське життя та добиватись щораз нових і більших успіхів. Хто стане твердою ногою на Союзовому фундаменті, того в громадському житті вже не легко захитають жодні хвилеві невдачі та перешкоди. А свідомість, що за ним стоїть велика, найбільша громада Союзового братства зі своєю величезною традицією, зі своїм безприкладним в нашому житті моральним і матеріяльним капіталом, дасть йому ту самопевність та сміливість, що є одною з найголовніших передумов для успішних починань, як в особистому, так і громадському житті. Прийняте серед американських українців поняття Батька-Союзу має тут своє глибоке виправдання: Союз, як батько турбується про кожного зокрема і про всіх разом. Тим самим він заслуговує на те, щоб і ми кожний зокрема та всі разом і до нього як до батька ставились та його всіми нашими силами розбудовували і скріплювали. Тільки тоді поняття „Батько-Союз" буде всебічне та набере ще більшого значення і сили, а з ним наберуть їх і всі американські українці.

Легковаження людського життя

Перед 10 роками видав проф. Питкін книжку під заг. „Життя починається в 40 літах". Тому, що тоді багато людей відправляли з роботи вже в 40 році життя, проф. Питкін узявся доказувати, як цінне є життя людини у віці, починаючи від 40 літ. Він виказав, що то замало бути гнучким фізично, а треба мати життєвий досвід, коли хто хоче віддати громаді чи людству справжню прислугу. Час, який присвячує молодий чоловік на безупинне випробування методи праці, використує старша людина на саму працю, хоч вона може й повільніша в роботі. Сяк, чи так, а прийшло до того, що старших людей почали шанувати і набирати до праці. Під час війни навіть не питалися за вік, а просто дивилися, чи людина може сувати ногами.

Одначе поліція у великих містах мала свій досвід зо старшими людьми. Поліція не гляділа на умову зрілість людини, а на її фізичну гнучкість і ловкість. І тому видано в великих містах осторогу для старших людей: „Не переходіть впоперек вулиці, коли нею їдуть авта. Людина в середньому віці підлягає всяким недомаганням і часто вона не в спроможності перебігти в час вулиці, щоб утечи перед надїзджаючим автом". Чи ця осторога багато помогла, не знати. Фактом є, що десятки тисяч вартісних людей дальше гине внаслідок нещасливих випадків. Число нещасливих випадків таке застрашаюче, що товариства, які забезпечують людей на час подорожі, видали книжечку під заголовком: „Не вбивай!"

Згадуючи Божу заповідь з Синайської гори, автори книжечки пригадують теж на вартість життя людини. Вони зовсім справедливо твердять, що на землі нема нічого вартнішого від життя й тому не годиться його легковажити й ним ризикувати, хіба, що ризикуючи життям, людина стелить собі кращу дорогу до вічности...

Щоб ще ясніше представити, якими засобами збільшається безупину число вбивств, автори наводять нещастя, які трапилися лише впродовж однієї години. „Хай це буде 10 год. ранку в квітневий понеділок 1947 р. У стейті Норт Каролайна старша жінка вибралася на відвідини своїх унуків і, сходячи з автобусу, попала під переїзджаюче авто. Очевидно, вона згинула. Недалеко Бостону мандрівний продавець-агент, направляв колесо свого авта. Саме тоді наїхав на нього ззаду інший власник авта, вбиваючи агента на місці. На окраїнах міста Висканзин вдарили на себе міське вантажне авто і звичайне особове ато, а при зударі вилетіла у повітря наче з катапульти дитина, яка, падаючи на землю, згинула без зойку. У стейті Тексас студент університету припізнився з подорожі домів під неділю зашвидко завернув на скруті дороги. Авто перевернулося, студент згинув".

Оце все діялося саме, коли вказівка від годинника спокійно оберталася довкола своєї осі. В тому самому часі 156 інших людей було покалічених внаслідок нещасливих випадків. Помножімо ці цифри через 24 на добу, а потім через 365 на рік, а дістанемо рекорд нещасливих випадків за 1947 рік.

(Докінчення на стор. 3-тій).

До нової праці в нових обставинах

Відомий український письменник, **Улас Самчук**, пише („Громадські Вісті" з 27. березня 1948) на тему нових питань, перед якими поставлені в теперішню важку пору теж і українські письменники та на які треба дати відповідь. Сучасні з а в д а н н я українських письменників зясовує він, між іншим, так:

„Час змушує нас бути на сторожі. Загальна ситуація у світі дає зрозуміти, що наростання великого світового конфлікту робить поступи і наше громадянство на вигнанщині мусить бути завжди готовим зустріти нові події в кожному разі бодай морально підготованим. Перш за всі ми повинні наново перевірити передовсім наше національне і людське сумління, повинні старанно змагати до ліквідації решток всіх тих, часто неприємних конфліктів, що свого часу так хвилювали всіх нас. Ми повинні всі, без різниці політичних і всіляких інших особистих переконань, набути собі те загальне і основне переконання, що ми передовсім сини і брати одного і того ж народу, який має перед собою дуже тяжке, складне завдання.

„Такі вимоги стосуємо у нашому середовищі письменників передовсім до себе. Ми люди, що є зобов'язані не тільки тепер, перед сучасністю, але і перед майбутнім. Ми залишаємо за собою слід у наших працях, у нашому слові і тому ми ще в більшій мірі повинні вимагати від себе суворої підпорядкованости цим всенаціональним і також вселюдським вимогам. Свідома людина — та людина, що зажди шукає і знаходить рішення. Рішення тих проблем і завдань, які ставить перед нею обов'язок людини.

„Наше об'єднання письменників проіснувало три тяжкі вигнанські роки. Колись наші нащадки з величезним зацікавленням ходитимуть по слідах, де ступали ноги нашого вигнання. Це час, коли важиться і відважується на страшному суді історії кожному по заслузі. Було б великим нещастям, щоб під час такого суду ми забулись настільки, щоб втратили почуття реального.

За ці три роки ми не дармували. Кожний з наших колеґ, як нам відомо, був обложений книгами, папером. Кожний від ранку до вечора був прикований, без огляду на місце, до свого робочого стола...

„Зараз величезною нашою турботою є пробити доступ нашій літературі до світових ринків її діяння, до світового читача. Ми вперто над цим працюємо. Ми прийшли до переконання, що нас не пускають у світ не тому, що ми не маємо чого світові сказати, а тому, що світ ще настільки бідний, що не хоче нас розуміти з тих простих причин, що ми, мовляв, „не державний народ", а ще, на більший йому сором, тому, що світ не хоче „ображати" тих, що нас поневолюють...

„І ще одно: просимо ще раз всі наші політичні партії дивитися на нас як на непоправних надпартійників і брати нас в такому „недокінченому" вигляді, в якому ви нас бачите. Те, що ми десь з кимсь говоримо, чи десь друкуємось, це прошу повірити, ніяка приналежність до „вас", чи до „не вас", а це звичайне собі таке поступовання людей, які не потраплять жити дійсно „по-українськи". Хтось нам мав за зле, що ми хочемо всім подобатись. Неправильно. Хочемо не тільки всім, але і завжди подобатись".

Степан Глід.

ДО НІМЕЧЧИНИ

(Спогад про евакуацію кіровоградської в'язниці до німецького концтабору Бухенвалд, 30. вересня 1943 р.)

1)

ДРУЖИНІ.

Я прощався із вагону,
Забитий мов у труні,
І лишем Тобі всміхався,
А серце корчилось в огні.
Ти гірко плакала,
Мені подаючи хліб,
Та від матері й від діток
Сердечний привіт.
Я ж залишив Вам на згадку
Захід сонця й молодик,
Щоб мій образ перед Вами
Ніколи не зник.
Тепер щоденно я буду виходить
Захід сонця проводжать
І хоч мрією з неволі,
Моїх рідних привітать.

Розділивши між своїми друзями недолі передачу, яку я сьогодні одержав, почав писати на маленькому клаптику паперу, листа своїй дружині.

Кусочок грифеля, що був застромлений у держак дерев'яної ложки, випадав і було трудно ним написати навіть декілька слів. Я спішив, бо хотів ще свого листа десь запхати в щілину кошика, на який чекав в'язничний доглядач.

Раптом двері до камери відчинилися й озброєний поліцай загарчав:

— Всі з речами надвір!

Затискаю листа у кулаці, єдине моє багатство, й спішу надвір.

У в'язничому дворі уже стояли великі вантажні автомашини, на які наказали нам швидко сідати.

Непомітно хапаю грудку сухої землі, кладу до кишені — на грудях біля серця й сідаю на авто.

А коли відчинилися високі в'язничні ворота, я побачив на вулиці групу заплаканих жінок, які щоденно товпилися перед в'язницею, щоб передати або довідатись хоч вісточку про свого сина, або чоловіка.

За ввесь час ув'язнення, я вперше побачив свою дружину, яка теж стояла серед жінок — худу, змарнілу й босу, що пильно дивилася в розчинені ворота.

Авто з великою швидкістю вискочило на вулицю й напрявилося до станції.

— Антоцино! — крикнув я і кинув їй свій папірець. Вона скрикнула й упала на його в пилюку.

Задне авто налетіло прямо на неї...

Курява піднялася і все покрила...

До мене донісся тільки жахливий крик жінок.

Нас привезли на станцію й запакували по 52 особі в кожний вантажний вагон, а коли зачинилися за нами двері, мене залишили останні сили і я безнадійно опустився на підлогу... В темному вагоні перед мною повстав образ моєї змученої дружини, яка мабуть тепер лежить у пилюці серед дороги роздавлена автомашиною і я, вперше, гірко заплакав.

Мої друзі мене потішали як тільки могли. Дмитро заглянув у вікно й радісно сповістив мене:

— Ваша дружина біля вагону!

Мені невірилось Всі розступилися й дали мені місце. Я витер сльози й підійшов до загратованого вікна. Перемагаючи всі свої отраждання й напружуючи всі свої зусилля, я зробив обличчя веселим і гукнув їй. Довго ми дивилися одне на одно й жодного слова не могли собі сказати. Вона плакала, а мене так стиснуло за горло, що я ледве дихав.

Тримтячими руками вона розв'язала хустину й показала мені гроші, але я покрутив головою, в знак заперечення, й попросив хліба. За годину вона вже стояла з хлібом і просила поліцая передати мені його до вагону.

Поліцай довго не погоджувався, але після довгого благання, двері відчинилися і я з її, з так малих і дорогих для мене рук, узяв останній, сльозами облитий, хліб і поспішно стиснув її міцно руку:

— Прощай дорога, прощай люба! Я тебе не забуду до смерти!

Поліцай штовхнув її в груди й двері, немов кришка на домовині, грюкнули перед моїм лицем.

— Прощай!

Я знову підійшов до загратованого вікна...

Вона стояла далеко на пероні — дивилася на темне вікно й ламала руки.

Сонце заходило... На небі показався золотий серпик місяця. Я показав на захід і помахав рукою своїй незабутній дружині.

Поліція почала стріляти й розігнала всіх людей із перону. Потяг рушив і повіз нас із кіровоградської в'язниці в нове невідоме, на нові муки й страждання.

Другого дня ми їхали ще по своїй землі. Невідомо, звідкіль люди знали про евакуацію нас, але на кожній станції нас зустрічало багато жінок із повними кошиками: хліба, пиріжків, молока, яблук, кавунів та з відрами води.

Хоч нам і мало що передавали поліцаї, але ця добросердечність і любов нашого народу, нас зворушувала до сліз.

Наближаємось до чужого кордону...

Розлучаємось із Р і д н о ю Землею й безсилля розпеченими щипцями стискає моє серце... Раджу своїм друзям цю ніч тікати, а мене залишити:

— Від вас скровавлена Мати чекає рятунку. Але вони знають, що мене за їх втечу чекає й не погоджуються самі тікати:

— Ми мусимо всі разом тікати — заявили друзі. Ніхто в ночі не спав — тихо між собою гомоніли... Хтось цілу ніч чимсь шкрабав дошку й відкручував колючі дроти на вікні.

— На наступну ніч тікаємо — шепнув мені Дмитро, вранці лягаючи біля мене.

Несподівано, недоїхавши до станції, потяг став під лісом. Поліцай й німецькі салдати розсипались попід вагонами й щось оглядали. Потім клацнув замок, двері відчинилися й до нашого вагону вскочила група поліцаїв і салдатів озброєних дрючками й гвинтівками. Всіх нас загнали в куток, а потім по черзі клали на підлогу й били, а вибивши перетрушували всю одежу й торби. Викинули надвір всі наші залізні речі й навіть алюмінові і дерев'яні ложки. І так, оглянувши добре вагон і загрозивши нам розстрілом, пішли до другого вагону.

(Дальше буде).

ДО УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ І БИЗНЕСМЕНІВ

Звертаємось до Вас, бо Ви з природи своїх професій і зайнять є **найкращими** посередниками не тільки свого спеціяльного знання ,виробу чи товару, але також ідей і громадських проблем. Чи Ви кого лікуєте, чи правно заступаєте, чи Ви продукуєте й продаєте, чи берете товари в гуртівнях і перепродуєте своїм покупцям, Ви рівночасно входите в близькі взаємини зі своїми клієнтами й покупцями, обмінюєтесь з ними думками на актуальні теми, переговорюєте про дальші й ближчі справи, що Вас взаїмно цікавлять. У Ваших вільних професіях і зайняттях Ви зустрічаєте і своїх рідних людей і чужих. Круг Ваших зацікавлень поширюється, а з тим і Ваше знання та розуміння різних справ. Це Вас ставить у виїмково корисне положення. Ви збагачуєте своє знання й щоденний досвід знанням і досвідом соток чи тисяч осіб. Ви ростете й багатієте майном знання й досвіду. Тому зростає й Ваша повага та значення серед Ваших знайомих чи в Вашій громаді.

Рівночасно з тим зростають і Ваші громадські обовязки. Бо не лише Ваші клієнти й покупці, але ціла громада сподіється від Вас доброго прикладу, доброї ради, доброго проводу. Від Вас тоді жадають, щоб **Ви у всіх справах виявляли ті самі добрі прикмети, завдяки яким Ви стали добрим професіоналістом чи бизнесменом.** Отож Ви мусите виявити не лише свої професійні, чи станові, але і найкращі свої особисті та громадські чесноти.

В кожному краю і в кожнім народі професіоналісти й бизнесмени є живчиками й моторами цілого суспільного життя. Вони організують, вони ведуть, вони підсилюють, морально й матеріяльно, розумом, досвідом і грішми, всі політичні, культурні й харитативні акції кожної суспільности. Найкращі докази на це можна легко знайти як в житті нашого народу на рідних землях так і в цій нашій новій батьківщині, в Америці.

Вас, українських професіоналістів і бизнесменів, маємо, Богу дякувати, в Америці вже досить поважне число. Скромно числячи, повинно б Вас бути понад 5,000, з того до 500 професіоналістів, а до 5,000 бизнесменів. Багато з Вас бере чинну участь в нашому громадському житті, але яка половина з Вас майже невідома нашому ширшому загалові. Коли б Ви були зорганізовані в свої професійні чи станові організації, то Ви могли б відіграти в десятеро більшу ролю в нашому житті. **Бо зорганізовані, Ви за один місяць могли б дати на українські потреби більше фондів, як ціла наша суспільність дала за останні три роки на всі українські комітети.** Бо коли б кожна і кожний з Вас жертвували по 100 долярів, то Ви за місяць могли б дати фонд пів мільйона долярів, яких наші центральні Комітети за останні три роки не зібрали ще серед нашої мільйонової суспільности в Америці! А серед Вас є багато таких, що могли б дати і по 200, по 500, по 1,000 і по кілька тисяч долярів і не відчули б тої жертви так, як неодна й неодин з наших громадян, що при кожній нагоді й на кожну ціль жертвують по 1 чи 5 чи 10 долярів. Для прикладу: в Филаделфії підчас Українського „Тег Дей" в осени м. р. кількадесять українських бизнесменів жертвувало більше, як зібрали дві сотки колекторів на вулицях 2 і пів мільйонового міста!

Український Конгресовий Комітет проголосив оце **збірку 50 тисяч долярів на Політичну Акцію для Допомоги Визволенню України.** В цей скромний бюджет входить праця Українського Конгресового Комітету, його канцелярія, видавництво „Українського Квартальника" по англійськи, його політична репрезентація й інтервенювання в сотках болючих для нас справ, а також праця Секретаріяту Пан-Американської Конференції, його канцелярія, його видавництво „Українського Бюлетину" по англійськи, організація світового українського конгресу й політичного центру, та інтервенції в різних краях. Ви, професіоналісти й бизнесмени, найкраще напевно зрозумієте, що це справді скромний бюджет на цей такий важний рік на так широку діяльність УКК, що репрезентує Українців ЗДА та Секретаріяту ПАУК, що репрезентує українців всіх американських країн і Канади. Чим більший фонд дасть ціле наше свідоме громадянство на ту працю УКК і ПАУК, тим скорше, краще й успішніше буде виконана плянована праця і тим успішніше ми допоможемо визволенню українського народу.

Яку ж участь візьмете в цій збірці 50 тисяч долярів на Політичну Акцію для Допомоги Визволенню України Ви, українські професіоналісти й бизнесмени Америки? Який приклад і провід дасьте в цій акції?

Коли б Ви були зорганізовані, то ми певні, що Ви ухвалили б дати цю суму самі на одних Ваших організаційних зборах. Але тому, що ми не можемо прийти з цею просьбою на Ваші Збори, **просимо Вас усіх поодинці й зокрема зложити Вашу жертву, гідну Вашої професії й стану та гідну Вашої спроможности** або на руки місцевого комітету, що переведе збірку на цю ціль у Вашій громаді, або впрост до Укр. Конгр. Комітету на нижче подану адресу. Ваші жертви будуть негайно проголошені в пресі, як також будуть додані на кредит Вашої громади тоді, коли проголосимо, як у цій збірці пописалася кожна наша громада.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ:

С. Шумейко, гол. **Д. Галичин,** кас. **Б. Катамай,** упр. камп.

Листи, чеки й грошеві перекази просимо посилати:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. BOX 721, CHURCH ST. ANNEX, NEW YORK 8, N. Y.

У КРИВОМУ ДЗЕРКАЛІ

Скиталець Солонинка пізнає Америку

Маркотно ми троха, жим не написав вам зараз від води, так як єм повобіцев, але сі мусів сам троха вперед тутечка розгленути, жиби самому знати, що, як і куди.

Перше моє слово до вас, жибисти сі вчили говорити, бо без язика христеник тутечка спочетку таки дуже бідує.

Тільки си ни думайте, жи сі мусите вчити по американцки, так то вам там пани в кемпах торочут. Як у Німеччині з німаком, так і тутечки з гамериканом розмовитесь — як ніц. Троха вочима, капку руками, а там деяке своє слово докинете, чесом і якес англіцке, і все як по маслі, або „орайт" — як тутечка кажут.

От зобачите на моїм прикладі: Якем іно вступив зо шіфу на вольну гамериканцку землю, зараз таки недалеко статуї Свободи, то мавем по ангельскй розмову з едним грубшим паном з Католіцкої Вакації, жи то нам помагала сюди сі дістати.

Каже він до мене: „Гав а ю, містер Сальоніка?" То так якби по нашому „якс маєте?"

А я му на теє: „Солонинка, містер, а не Сальоніка. Сальоніка то таке місто в Греції, жи сі туди бушівники з югославского боку яхают".

То жи я знав де Сальоніки, то му сі так видно сподобало, жи ме далі питає:

„Гав ю лайк гір, містер Сольонка?"

Жи ми фамілію покрутив, то щем му простив. Але жи ме взев за паскара, то ме то дуже вобійшло.

„За кого ви мене маєте пане! фортиграфувати я не вмію, жибим купував фотографний апарат. А жибим я „Лайку" віз на гендель, то хіба бим встиду ни мав. Я приїхав на вільну гамериканцку землю, жиби чеснов працьов на хліб заробити, а не пересаджувати сюди пасок зо старого краю".

Тоті мої слова видно ще більше му припали до вподоби, бо дав ми файний дзигаро, (ой, де ви сараки таке хоць нюхали), щос зашварготів в телефон і казав ми зачикати так без сіни.

То видити, жи з гамириканом не тяжко сі добалакати і вам гарантую з тим ніякого нипорозумленя не будете мати.

Гирша справа з нашими братами українцями. То бисти ми ни повірили, але я вам то всьо вопишу достоменно, жибисти ни гадали, жи я швицую, бо то таки не жерт.

Якем іно вийшов від того пана з Католіцкої Вакації, чую гукає якийсь бабський голос:

„Гелло, містер Солонинка!"

„Гир, миссис!" — відповідаю по гамериканцки.

Вобглядаюсі, а коло мене якась жінка, вже далі до шідисетки а три ріди ружів і енчого зіле на капелюсі.

Певні її хлоп за огродніка си думаю, жи си так того хабазе не желувала...

„Тутечка колував мені директор, жи ви сі добре не вмієте розмовити по англіцки, то жибим повезла вас на стейшен, взела тикет і котрий трин узети показала. Зараз по вас прийду!"

Сів я тай си голову заходжу:

Жиби за той чес, жим був на шіфі, война вибухла! Бо звідки би сі інакше трини тутечка вже взели? Але відки би сі тут так скоро могли довідати, жи я під небіжков Австрийов два роки при трині служив?

За який квадрац прийшла вона назад, повезла ме на кулею, посадила в поїзд, дала ми на дорогу „сендвичів" і „кендів" як тут кажут, махає до мене руков — „бай-бай"...

А я си думаю: Бай ни бай, але щос ти мені набаяли з тим трином. Але сі затев, ніц ни питаю, бо то кажут богато не питай, а більше дивись і на вус мотай.

Мотав так є видите з тим трином цалу дорогу, аж до Шікаґо, аж ем сі за пару день від мого братанича довідав, жи трин то поїзд.

Не менше дивненько і мій братанік говорит.

Звиталисмо сі з ним знаєте на стації, сплакалисмо, босмо сі 25 літ ни виділи, аж він каже:

„То решту плачу лишім на потому, а тепер давай свій бегедж підем на стріту, там моя гара чекає".

Знов знаєте ніц ни кажу, йно беру свій куферок, жи го везу ще з Тлустенького, на плече тай іду за Семеном. Та знов си міркую:

„То і ти братіку думав, жи я зо скитальщини тільки навезу, аж треба буде аж гаров виїздити. Тай ім сі пригадав як том у нашого пана в дворі возив восени гаров бараболю, а другу гару мав той Мошко в Тлустім, жи возив муку зо млина на кулею.

А мій Семань замість мене посадити з куферком на гару, отвирає твері автомобіля, тай ше такого, жи навіть граф Потоцкий за панської Польщі такого ни мав.

То то в тебе, брате, гара? — Кажіть сами, годин би сі хрисцянин догадати!

Або таке: коли зїлисмо знаєте файний полуденок, або як тутечки кажут лонч, братова до мене:

„Ти Паньку певне з дороги добре ни філюєш. Іди до бизменту, або на порч, скиньси шуси, накрайсі бленкетом і передрімайсі троха".

„Що за Божа воля" — вжем ни втерпів. „Скажи но то саме Танько, кажу, тими словами, жис колись в Тлустенькім говорила, бо ніц ни знаю, що кажиш.

І знаєте пригадала си всі ті слова і пивницю, і черевики, ніц ни забула, йно жи каже тут всі так говорят, тай вона...

Тих американсько-українських слів тут без міри. І ни так легко то всьо затемити.

Раз знаєте сиджу я з Семанем вечером тай му кажу: „Що тут у вас за така мова? Говориш по англійськи, говори по англійськи, але говориш по українськи, то вже говори, а не мішей як де ніби англіцки слова".

А він мені на теє:

„Ти брате, як хочеш жиби тебе люде не закричели, то не берисі тут нікого вчити. Маніґрант як там свіжий, мусит си придивляти, що старі еміґранти робет і то саме потрафети. Видко діло, що тутечка нарід ліпше знає світови лад, коли не відси нарід їде до старого краю, але зі старого краю сюди".

То я знаєте брата послухав, бо знаю жи він мене добре радит, нікому вже на ту дивовижну мову ніц ни кажу, йно пильно її вчусе.

А ви братя жибисти з тим ни мали такої мороки, як я тут мав спочатку з нашов розмовов, то я то зробив, жим ходив до єдного нашого професора, жи нидавно такжи прибув сюди зо скитальщини і просивем єго, жиби він написав такий словник американсько-української розмови. Він мині привоцев, то гадаю, жи вам незадовго тоту книжечку вишлю.

То тото си возьміт до серця, жибим сі вас ни повстидав як ту приїдете: жибисти сі з нашими людьми вміли розмовити.

Файно вас поздорвлєю — ваш

Панько Солонинка.

Легковаження людського життя

(Докінчення зі стор. 2.)

Статистична табличка за 1947 рік показує таке: всіх убитих в автомобілевих випадках було 32,500. З них було пішеходців 10,940, убитих підчас їзди автами 10,410, убитих возами, тягненими кіньми 40, при стрічі з залізничними потягами 1,170, при зударі з міськими трамваями 100, з іншими возами 190, підчас їзди колесом 630, без зударів 4,620, при направці 3,490, різнородні випадки 460. Крім згаданих 32,500 убитих було в 1947 р. :е 1,365,000 покалічених. Попереднього, тобто 1946 року було вбитих 33,900, а покалічених 1,302,000. Автори книжечки твердять, що це є ганьбою Америки, щоб тільки невинних людей гинуло в Америці внаслідок нещасливих випадків.

Вони виказують подрібніше ще, як гинули люди під час їзди перехресними дорогами, при вїзді до фабричних парків, в поспіху на товариські бенкети, при уставлюванні авт перед крамницями чи банками, при вїзді на свята з нагоди покінчення шкільного року, при відвідуванні приятелів з нагоди дня уродин і т. п. Це згадано на те, щоб пригадати, яке враження викликують вісті про нещасливі випадки саме під час радісних хвилин життя і як такі трагедії впливають на людей, що осталися при житті.

Коли ще взяти під увагу, що серед припадково вбитих є люди з великими талантами, заслужені громадські діячі, добродії людськости, одиниці, які часто бувають єдиною надією своїх батьків і підпорою на старість... чи дивне, коли не духовники, а звичайні світські люди кричать з розпуки: „Не вбивайте!".

Вони теж подають деякі вказівки, як виминати нещасливих випадків. Отже пригадують, щоб візники не робили помилок, коли пускають авто в рух; щоб не їхали проти червоного світла вулицями; щоб не переганяли один одного навіть на широких шляхах; щоб звільнювали швидкість їзди на перехрестях доріг та вулиць; щоб старші не дозволяли дітям їздити автами; щоб вози все були в доброму стані, головно, щоб гамульці були все випробовані, а найважніше, щоб ніхто не їхав в підпитім стані.

Та одно діло обережність, а друге діло забезпечення. „Стереженого Бог стереже!". Отже обережність все необхідна. Та бувають випадки, що візник вмре на авті серед натуги. Приходить удар крови на мозок, удар серця і т. п. Сяк, чи так, багато людей гине на автах, а багато під автами. Ті, що по них останутся, мусять похоронити жертви нещасних випадків. Багато оставляє по собі рідню, яка жила з праці рук чи мозку небіжчика. Чи ця родина не варт того, щоб вона серед нещастя не потребувала ще турбуватися коштами похорону та першим прожитком для себе?

Таке питання ставить між ін. і Український Народний Союз до громадян українського роду. Чи не ліпше подбати заздалегідь про забезпечення свого життя, бо ніхто не знає ні дня ні години, коли припадок може трапитися. Чи треба ще більшої принуки до тямку на власне добро кожної людини?

Гість з Галивуду у Рачестер

(З спорту).

У першій половині цього місяця у рачестерській пресі появилася новинка з ілюстрацією Майка Мазуркі, який виступить, як змагун на спортовій арені. Значить, що це наш земляк, пішов я подивитися, а як буде нагода то й поговорити з „Майком"

Сиджу собі недалеко плятформи та приглядаюся, як борються два великани: Джек Ділльон і Джек Пейдж; ловить один другого за шию і кидає до долу з такою силою, що ціла плятформа дрижить, а глядачів аж страх збирає. Той, що був на споді опановує ситуацію, ловить противника за руку і крутить сюди і туди, здається виламує її із суглобів. По кількох хвилинах схоплюються оба на рівні ноги, розюшені, валить один одного кулаком по щоках і карку. Один з них вправніший, кладе противника на лопатки, виграє змаг і опускають плятформу.

Виходить друга пара і знов змагаються аж до перемоги. У третій турі виходить Дон Мек Інтаєр, що має славу доброго змагуна.

За ним виходить Майк Мазуркі. Його поява на плятформі викликає бурю оплесків і окликів: „Майк, Майк — донт лет гім гет ю". Чуючи такий щирий привіт американської публики нашому землякови з Тернопільщини, синові бідних емігрантів та ще й синові поневоленої нації, запирає мені віддих із зворушення, а в душі якийсь неспокій; боюся, щоб він не програв. Зачався змаг. Майк обережно, але з самопевністю наступає, хоче зловити противника за рамя (на спосіб японського „джію джітсу") або за стегно. Противник відступає, а рівночасно готовиться до наступу... Счепилися, гримнули собою об плятформу і дужаються, а в одну мить знов оба на ногах. Майк кидає противника на долівку і береться класти на лопатки. Цей ловить нашого земляка ногами за шию і душить. Майк стогне і бє ногами об плятформу. Мені хочеться крикнути: „Михайле, не дайся!" Рефері приблизився. Майк сягає рукою по його чуприну, щоб мабуть трошка придержатися, але замість чуприни знайшов лису голову, по якій можна хіба погладити.

В одну мить Майк викрутився і вже на ногах; ловить противника за голову, кидає кілька разів до плятформи, не даючи йому нагоди опамататися і так обезсиленого кладе на лопатки і виграє змаг. Публика вдоволена з висліду оваційно супроводжає його до убиральні.

Я спокійніше відітхнув і сягнув до кишені по папіроску, але курити вже не було що, бо папіроски поломив, „забавляючися" ними в кишені тоді, як Мек Інтаєр, здавалося, душив мойого брата по національности. От думаю собі: якби так мені хто викручував ноги, руки і шию, то напевно вже більше не ходив би. Але для Михайла Мазуркевича — як заявив мені — це „фон", забавка.

Не жду четвертої тури, а йду до дверника, замовити стрічу з Майком. Дав мені дверник крісло і сиджу, біля дверей, а кругом мене маса молоді; усі хочуть його автографу. Минає умовлений час, наш земляк не виходить. Ще хвилина і знетерпеливлена молодь хором закричала: „Ві вонт Майк, ві вонт Майк"!... Відчиняються двері і наш ожиданий гість, високий, широкоплечий з усмішкою на лиці виходить і простягає руку зі словами: „Як ся маєте рачестерці — вибачте, що так довго ждали". Зі мною наш громадянин, рачестерець Мазурчак і його син.

Молодь тимчасом пре зі всіх боків зі зшитками, ставить різнородні питання. Майк кладе по черзі свій підпис, жартує то знову звертається до нас, розпитує чистою українською мовою. Вкінці зайшли до буфету, випили соди й зачинаємо розмову. Чи можу — кажу — спитати про ваше, первісне прізвище? Чому ж би ні... називаюся Мазуркевич, родом з Тернопільщини.

Жонаті? Так маю одну доню. Ви — кажу — досить високий, яка ваша висота? „Шість фітів, чотири і пів інча". Як ви дісталися до Галивуд? "Я там змагався і використав нагоду". Скільки є у Галивуді акторів українського роду? „Нас двох: Іван Годяк і я". Як часто стрічаєтеся з І. Годяком? „Дуже часто; ми добрі приятелі. Годяк дуже гарна людина і знаменитий актор. — Його родичі з ним і добре їм всім живеться". Ваші родичі в Коговс, Н. Й.? „Ні, забрав їх до Каліфорнії". Не думаєте, що такий спорт, як дужання може бути небезпечним для вашого здоровля? Ні, так не є, я привик до цього, і люблю цей спорт. Борюся вже роками". Чи поїхали б ви в Україну, якб и там була наша влада? „Так, поїхав би, але не знаю, чи на все".

Дальшу розмову мусіли перервати з огляду на брак часу.

В часі розмови Майк поводиться по джентелменськи. Все усміхнений. Його лагідний вираз лиця приковує співбесідника. Він зовсім не той, якого ми бачимо на фільмі Сісил Де Міль: „Анконкерд", де Майк грає ролю зрадника Дейві Бон, торговця англійськими невільницями. Для акторки Полет Ґодард у ролі невільниці Майк являється пострахом і грізним тираном, що когонебудь може налякати. Але, це лише роля.

Майк до свойого акторського таланту має теж вищу освіту. Свого часу вчився в Менгетен університеті, а права вчився у Фордгем. Як звичайно, в початках ця професія не дуже оплачувалася, як це він заявив американській кореспондентці чи репортерці. „Я не мав батька адвокатом, який присилав би мені нових клієнтів", заявив Майк. Далі сказав таке: „Я з роду українець. До Америки приїхав, маючи усього шість років".

Коли брати під увагу критику ікоментарі в місцевій, американській пресі, то п. М. Мазуркевич гідно запрезентував українське імя у Рачестер.

Роман Пристай.

ШУКАЄТЕ ЗА МЕШКАННЯМ?—Ці доми, що вигладають на гарні хати до мешкання, це наскладані одна на одну порожні пачки на... яблока. Картина знята в стейті Вашингтон, відомім з найкращих яблук. Садівники готуються до жнив завчасу, а до висилки яблок в різні сторони Америки треба багато пачок.

БРИТАНСЬКІ ДОМІНІЇ МАЮТЬ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ДО БРИТАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

Лондон, 11 травня. — Сьогодні тут повідомлено, що в Лондоні перебувають високі комісарі Австралії і Нової Зеляндії, що приїхали з метою точніше розглянутись в теперішній політиці британського уряду. Діло в тому, що доміції побоюються, що американька допомога для Британії та тісна американсько - британська співпраця взагалі, як теж теперішня британська політика в Европі матимуть негативний наслідок для дотеперішніх господарських стосунків британського материка до його доміній.

—o—

ДИРЕКТОР ФАБРИКИ БАТІ ВТІК ДО АНГЛІЇ.

Лондон, 11. травня. — Домінік Ціпера, екзекутивний директор відомих фабрик взуття Баті, втік зі своїм сином до Англії, вихопившися з кількакратного большевицького арешту.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Завдання і цілі, які поклала собі Філія Українського Конгресового Комітету в Дітройт, розвиваються дуже гарно. Члени Ф. У. К. К. докладають усіх старань та в міру своїх сил беруть активну участь в ділянці збірки фонду на працю так зажної інституції, якою є Український Конгресовий Комітет. Жертви постійно складають товариства, клюби та поодинокі громадяни і передають посередньо чи безпосередньо на призначене місце. Значить, праця іде вперед.

На руки відiлового секретаря-скарбника У. К. К. на Вестсайд в Дітройт, Міш. передали збірку: В. Дідик, $35, а цю суму жертвували: Клюб Мазепа, від. 183 У. Н. Союзу, $10; Й. Масляк $15; а по $5: В. Семеґин і І. В. Дячун.

Ф. Гузіль $40; а цю суму жертували: по $5: М. Хамуляк, Ф. Гузіль; по $2: Р. Базюк, І. Космина, І. Слупецький, І. Поглод, С. Боднар, І. Петричкович; по $1: М. Присташ, В. Цимбаліст, П. Костирка, І. Нагорняк, Д. Кримко, С. Кунька, І. Гаврильців, А. Горбаль, А. Зданькевич, В. Коваль, М. Попіль, С. Зданькевич, І. Бомбик, М. Зданькевич, М. Балаківський, С. Балаківський.

Пані А. Левкут і К. Ониськів передали збірку в сумі $171 з Академії в честь Ольги Бесараб, в якій брали участь слідуючі жіночі товариства: Золотий Хрест, від. 14 і Союз Українок, від. 37 і 58. Разом $246 вислано на руки екзекутивного скарбника У. К. Комітету, Дмитра Галичина. Жертводавцям і збирачам належна подяка.

На святі Злуки Українських Земель, що відбулось старанням Філії У. К. К. Митрополії Дітройт на 25. січня 1948 р., на працю Українського Конгресового Комітету зложили: Український Народний Дім $25; А. Градовський $15; по $10: д-р І. Грибик, А. Біловус, М. Крук, А. Ґорин, А. Котович; по $5: Р. Будзол, С. Онофрейтон, А. Кривий, М. Мадецький, І. Батрин, М. Шустакевич, П. Кізел, В. Красножоний, І. Ладика, В. Угрин, А. Німчук, І. Столяр, Й. Масляк, В. Демрей, П. Тимочко, М. Небоженко, П. Запорожець, І. Дулька, А. Тимоць, І. Семеґин, А. Думка, Т. Кирилюк, П. Шатий, М. Лапчак, С. Честух; Т. Торський $4; по $3: А. Блащук, І. Лазар, І. Дмитришин; по $2: І. Перецький, І. Мельник, В. Василишин, М. Кушнір, П. Демян, І. Таський, І. Бойчук, Е. Драґінда, І. Чериба, І. Чорній, І. Паланиця, А. Мазяр, І. Мулярчик, І. Новак, О. Шеремета, І. Тарнавський, А. Білик, І. Гусак, Й. Крупка; по $1: І. Деркач, А. Рубаха, І. Мороз, решта дрібними.

Іван Дячун,
касієр філії У. К. К.
в Дітройт.

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні, впишіть сейчас!

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. травня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому на Мартін ул. Просимо всіх членів прийти на час, бо є важні справи до полагодження. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge No. 112 will hold its monthly meeting Sunday, May 16, after the 3rd Mass, in the St. Peter & Paul Church hall. We urge all members to attend for a discussion to be held about our picnic in June. — Mrs. Lalik, Pres.; Mrs. Prociw, Treas.; Rose Kupolich, Sec'y

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 301, відбудуться в неділю, 16-го травня, в год. 12. вполудне, в галі при укр. прав. церкві св. Володимира, при Оклей і Кортез. Просимо всіх членів явитися на збори і вирівнати свої вкладки. — Т. Кушинський, предс.; В. С. Риза, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 220, повідомляє всіх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 15-го травня, в годи. 7:30 ввечір, в гали під ч. 4950 Полайна ул. Просимо всіх прийти на час, бо це будуть дуже важні збори для добра відділу і організації У. Н. Союзу. Хто з членів ще не вписав своїх дітей до У. Н. Союзу, хай повідомить про це відділовий уряд. — Д. Гіжовський, пр.; В. Саган, кас.; Г. Гарасим, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 15. травня, в годині 8. ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів і членкиць прийти на ці збори. — І. Головка, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 16. травня, в годині 12. вполудне в домі Відділів У.Н.С., 843 Н. Вестерн Еве. Просимо всіх наших членів і членкиць прийти на збори, бо є дуже важні справи. На зборах буде приявний гол. контрольор У.Н.С. з Дітройт як організатор на Шікаґо і околицю, п. Іван Іванчук і представить нам, чому ми всі повинні належати до У. Н. Союзу. — Й. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в суботу, 15. травня, в парохіяльній салі, 74 Геррис Еве., в годині 7. ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до обговорення і полагодження. — І. Кокольський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Христителя, від. 270, відбудуться цим разом в неділю, 16. травня, в годині 3. пополудні в У. Н. Домі. Просимо всіх членів і членкиць бути приявними на зборах, бо є справи до рішення. звертаємо увагу, що кампанія за новими членами зближається до кінця. Тож просимо членів вписувати в члени своїх знайомих і дітей своїх. — За уряд: Н. Заяць, предс.; Н. Пігура, фін. сикр.; В. Бутковський, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 15. травня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на ці збори. — За уряд: І. Сорока ст., предс.; Т. Плавяник, кас.; А. Хромяк, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 15. травня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-14 — 30 Еви. Просимо всіх членів і членкиць явитися на збори, бо маємо важні справи до рішення. Довгуючих просимо вирівнати свої залеглости. Просимо родичів, що мають діти, щоб вписували їх до У. Н. Союзу. — За уряд: М. Ґалан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 4-го квітня 1948 року помер у 67. році життя
ІВАН БАНДУРИЧ,
член від 409 У. Н. Союзу в Дунмор, Па.
Покійний походив з Ісела Стріговець, Земплинської Округи, Карпатська Україна. Полишив у смутку 3 синів і 4 доньки.
Похорон відбувся 7. квітня з церкви св. Михаїла в Дунмор на цвинтар св. Михаїла. — В. Й. П.!
І. Гришко, секр.

ПОШУКУВАННЯ

МАРІЮ ВАСИЛИК
з Коропця, пов. Бучач, яка має жити в околиці Филаделфії, пошукує **ДМИТРО ХАМАЛІК**, Відомости:
MYKOLA DZIADIW,
355 Communipaw Avenue,
Jersey City, N. J.

ПОШУКУЮ
СТАХА СТАХОВИЧА,
сина Войтика, із села Іспаса коло Віжниці, та
КАСІ СТАХОВИЧ
дочки Марціна Стаховича, котра перед війною жила в Йонгстави. Хто про них знає, або вони самі, хай писемно повідомить:
LUDWIG KRIZAR
1741 Barnes Ave., Bronx 60, N. Y.
або телефонуйте: Talmadge 3-4514.

ВАСИЛЯ ПРАТКИ
з села Полоної (Сянік) син Михайла, або його друзів з того села, пошукує **АННА КАЧМАР** Моя адреса:
ANNA KATCHMAR,
R. F. D. 1, Box 49, Pottsville, Pa.

Пошукую своєї жени **АННИ ПИШО** і її сина **ІВАНА ЛАСКЕВИЧ** по першім мужу, роджена на Буковині, пов. Снятин. В 1928 році вона жила 6 Генкок Пл., Кембрідж, Масс. Має знаходитися в околиці Бостон або в місті Ню Йорку. Хто знає про неї, прошу повідомити мене.
HARRY PISHO, c/o ERINGER,
195 Broome St, New York 2, N. Y.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ф. С., Канзас Ситі, Канз. — Подайте число ґазети, коли це було проголошене. Коли це проголосив Злучений У. А. Допомоговий Комітет з Филаделфії, то пишіть до нього і подайте число, під яким було проголошене пошукування. — Вірш теж одержали. Дякуємо.

ТАРЗАН, ч. 1843. Тоглат вказує дорогу.

Коли Тоглат занюхав чужого горила в сусідстві, він втратив увесь інтерес до Тарзанових, войовників.

Коли Тоглат ішов в напрямі лісу, Тарзан завважав його подразнення.

А коли Тарзан завважав щось незвичайне, показав своїм войовникам слід до цвинтаря слонів. „Ось там є ваша слонева кість, я вас поведу туди".

Потім з дивним передчуттям він пустився слідами незрівноваженого горила.